

**EYGA
MÁLID**

**ANNIKA
SØLVARÁ**

stjóri fyri
Granskingarráðið

Sólin skínur!

Ein vinkona staðfesti herfyri á Facebook, at sólin skínur! Hon skrivaði hetta hvønn dag í fleiri dagar. Hetta hóast veðrið var so sum so við vátaslettingi og vindi. Onkrar stuttligar viðmerkingar vóru, ikki sørt av undran, men hon helt fast. Í dag skínur sólin!

Á arbeiðsplássinum hava tey gjørt av at hugsa og tosa positivt. Tað skal vera sól hvønn dag mentalt. Hetta er ein tilvitað avgerð fyri at hava eitt gott arbeiðsumhvørvi og eina positiva tilgongd til uppgávnar. Og tað virkar. Sjálvsagt eru framvegis truplar uppgávur og ting, sum ikki eru akkurat, sum ynskiligt er. Men hetta tykist ikki eins møtimikið, tá fólk í felag eru sinnað at taka neyðugu tøkini.

Tað hevur stóran týðning, hvussu vit velja at síggja og umrøða ting. Hetta er ikki nýggj vitan. Vit vita væl, at negativ eins og positiv tala ávirkar. Videnskab.dk fortaldi herfyri um danska journalistin Cathrine Gyldensted, sum gjørdist so troytt av øllum negativu tíðindunum, ið hon var við til at bera, at hon umhugsaði at gevast við yrkinum. Í staðin fór hon undir eina víðari útbúgving. Í ritgerð síni um positiva sálarfrøði í tíðindaflutningi vísti hon, hvussu ein søga, skrivað í einum negativum tóna, kann styggja lesarar burtur. Skrivar tú somu søgu tilvitað við øðrum meira positivum málbrúki, eru fleiri, sum lesa søguna, og hon hevur munandi størri ávirkan. Boðskapurin kann vera nett tann sami, tað er frásøguhátturin, sum er øðrvísi. Cathrine Gyldenstad legði dent á, at journalistikkur sjálvsagt framhaldandi skal vera kritiskur. Hon segði, at “Jeg efterlyser ikke flere ‘kat ned fra træ-historier’, men et mere nuanceret syn på artiklerne. Selvom en historie rummer en konflikt, behøver den ikke være negativ. Fokus skal ligge på løsninger frem for uenigheder”.

Øll vit, sum siga okkara hugsan alment, kunnu tilvitað útrykkja okkum, so at tað er møguleiki fyri kjaki og samrøðu. Vit eru og vera ósamd um alt møgult í samfelagnum, og hetta eiga vit at gera vart við. Tað er tónin og orðalagið, sum avger, hvørt vit lukkast at fáa eitt gott kjak í lag. Kalli eg onkran annan fyri býttan, korrupstan ella óreinan, skal eg ikki rokna við at fáa eitt serliga uppbyggjandi svar, hóast tað meira enn so kann henda, at eg havi rætt í onkrum av tí, eg royni at siga.

Miðlarnir kunnu eisini gera sítt hvønn dag. Eg haldi, at tað hevði verið stuttligt, um onkur vildi roynt hetta tilvitað. Hugsu tær, um flestu brátið-indi á portal.fo í ein heilan mánað vóru positiv. Til dømis kundu hesar søgur verið tiknar fram: “Havstovan fingið stóra altjóða viðurkenning” (Havstovan fekk játtað góðar 4 mió kr. frá ES til gransking). Ella: “Serfrøðingur vissar um, at olju-prísurin fer at falla” (fyrilestrarhaldari á ráðstevnu segði, at kendu oljugoymslurnar aldrin áður hava verið størri og at prísurin verður hildin uppi av einum ógrundaðum ótta fyri oljumangli).

Tað er als ikki nóg mikið at staðfesta, at sólin skínur. Tað gevur ikki fleiri arbeiðspláss ella yvirskot á fíggjarlógini beinanvegin. Men tað hjálpir okkum hugsu meira konstruktivt og drepur ikki hugin, soleiðis sum negativar og niðurlátandi viðmerkingar gera.

KJAK

Viðmerkingar og lesarabrøv til Sosialin skulu sendast til teldupostadressuna:
post@sosialurin.fo

Málrættaður ágangur ímóti okkara børnum?

**RANI
ANDRASSON
SKAALUM**

Vegna Ung fyri
Miðflokkin

Fólkaskúlin er ein almennur skúli og hevur til endamál at fremja, at okkara børn og ungdomar kunnu nema sær kunnleika, og at stuðla fjølbroyttu persónligu menningi hjá tí einstaka. Somuleiðis skulu okkara børn og ungu fáa eina kristna og siðalagsliga uppaling við stóði í okkara mentan og verða búgva tey til ábyrgdarfullar borgarar, ið eru greiðir yvir rættindi og skyldir í einum fólkaræðisligum samfelag. Undirvísingin og gerandislívið í skúlanum er soleiðis grundað á andsfrelsi, tollyndi, javni og fólkaræði.

Vit brúka um 9 – 10 ár av okkara barnaárum í tí førøyska fólkaskúlanum. Tey árin vit eru í fólkaskúlanum eru vit í eini rívandi menning. Vit skulu læra alt millum himmal og jørð. Vit eru spurin, opin og ávirkslig. Tey menniskju og tær upplivingar, vit hava í skúlanum eru, so

ella so, við til at ávirka okkum og mynda okkum til teir persónar vit eru ella verða. Sostatt kunnu vit siga, at tað vit hoyra, síggja, uppliva og føla í skúlanum hevur ómetaliga stóran týðning fyri tann einstaka næmingin.

Hettar taka vit í somikið stóran álvara, at vit hava sett ein skúla á stovn, hvørs endamál er at útbúgva fólkskúlalærarar, ið skulu lyfta hesa ómetaliga avbjóðandi og gevandi uppgávu! Hesir eru ikki “bara” undirvísarar, ið greiða og greina faklig vandamál, uttan fyrilit fyri morali ella integriteti.

Tær kvinnur og teir menn, ið undirvísa í fólkaskúlanum eru óheftir professionellir undirvísarar, ið til eina og hvørja tíð, eiga og skulu, virða ta ávirkan, ið tey kunnu hava á tann einstaka næmingin. Soleiðis, at tey kunnu fremja teirra yrki samsvarandi lóg-gávuni og við so høgum dugnaskapi sum gjørligt!

Tá hesi eru krøvini og hugsanin aftanfyri lærararyrki, er tað tá ráðiligt ella vandaleyst, at loyva áhugabólkum í skúlan við teirra boðskapi?

Áhugabólkar, ið ikki dylja ein heilt greiðan setning, eitt greitt mál, ið helst ikki tekur stóði í ávirkan við virðing ella fyrilit fyri integritetinum hjá tí einstaka?

Áhugabólkar, ið greitt nýta børn sum teirra mál at miða teirra marknaðarføring eftir, jú yngri jú betri?

Um ein privat fyrirøka miðvíst nýtir børn í stovns og skúlaaldrum sum mið í teirra marknaðarføring og letur teimum lýsingartilfar, tá er talan um ramaskríggi, miðlaði og stundum eisini klagur og fráboðanir til avvarðandi myndugleikar mótvegis viðkomandi fyrirøku.

Um ein trúarbólkur vildi greitt frá, at tey, sum ein lið í teirra nýggju marknaðarføring, vilja sleppa inn á stovnar og skúlar at greiða frá teirra meining og trúgv, fyri at fáa nýggjar limir og stuðlar, vildi viðkomandi trúarbólkur helst verið lagdur undir indoktrining og gera seg inn á hesi børn og teirra ands- og trúarfrelsi.

Hvat so nú, tá ið ein áhugabólkur beinleiðis í miðlunum hevur greitt frá, at tey vilja sleppa inn á stovnar og skúlar, vilja brúka børn sum

mið fyri teirra marknaðarføring, helst longu í barnagarðinum, til tess at boða teirra meining og trúgv!?

Er tað tá bráðliga í lagi? Er tað tá eingin, ið talar at, rópar varsko, eingin miðlaði, eingin kлага ella fráboðan?

Her er jú talan um eina tilætlaða marknaðarførsluætlan, ið beinleiðis og miðvíst ætlar at nýta indoktrining – at ávirka áskoðan og hugburð – hjá smábørn uttan fyrilit ella virðing fyri teirra frælsi og integriteti!

Tað er beinleiðis skeivt, ódemokratiskt og óforsvarligt, um vit geva ávísam áhugabólkum ein frámíhjárætt, ið onnur ikki hava. Somuleiðis kann tað eisini sigast at vera eitt brot á fólkaskúlalógina at loyva tilíkum bólkum inn um dyrnar í fólkaskúlanum.

Hvar er virðingin fyri okkara skúlabørnum og ungdomum í hesi ætlan? Eiga vit ikki at verja tey frá subjektivari boðan og indoktrining?

Latið heldur okkara kvinnur og teir menn, ið undirvísa í fólkaskúlanum, okkara óheftu professionellu undirvísarar, ið virða ta ávirkan tey hava, um at undirvísa okkara børnum og ungdomum um samfelagið og tess fjølbroytni – tey hava vitanina og førleikan til tess.

Nú verður skúlin álopin

**EMMA
JACOBSEN**

Norðragøta

Vit búgva í einum sokallaðum kristnum landi, har fólkaskúlin stendur á kristnum stóði.

Nú verður skúlin álopin. Lærarar, latið tykkum ikki villleiða. Latið ongan fremm-

andan átrúna og etikk koma inn um skúlans gátt.

Avvarðandi myndugleikar, vaknið!

Eisini tit sum arbeiða í barnagørðum.